

Voorwoord

'Mens en geologie van Gelderland'

De Provincie Gelderland heeft een rijk geologisch verleden waarvan de gevolgen nu nog duidelijk waarneembaar zijn.

Om u deelgenoot te maken van de geologische verschijnselen in onze provincie hebben ondergetekenden - leden van de afdelingen 'Gelre' en 'Winterswijk e.o.' - positief gereageerd op het verzoek een 'Gelderland-nummer' ter verzorgen in het kader van de reeks dubbelnummers van Grondboor & Hamer. Het echte werk is gedaan door een gezamenlijke werkgroep van de twee afdelingen. De werkgroep is het gelukt een keur van auteurs aan te trekken die allen vanuit hun eigen deskundigheid hun visie geven op de geologische ontwikkelingen van de bodem, het op natuurlijke wijze ontstaan van landschappen en de wijzigingen die daarin zijn opgetreden door menselijk ingrijpen. Dat sommige onderwerpen in meer dan één artikel worden besproken, is onvermijdelijk. Dit heeft echter ook een positief effect, omdat een dergelijk onderwerp, in een andere con-

text geplaatst, anders wordt belicht. Vele geologische processen hebben zich in de lange loop der tijden voltrokken, waarbij de ijstijden een belangrijke rol hebben gespeeld. Ook de mens heeft processen op gang gebracht, onder andere door bewoning en verkeer, door het aanbrengen van wijzigingen in de loop van rivieren en beken, door ruilverkaveling en grondegalisatie, door landbouwactiviteiten, door winning van grondstoffen, maar ook door het vervuilen van de bodem. Al deze processen hebben niet alleen tot gevolg gehad dat het landschap veranderd is, maar ook de bestaansmogelijkheid van de mens in dat landschap.

'Mens en Geologie': de mens staat op de eerste plaats met zijn wens om goed gehuisvest en voorzien van voldoende eten en drinken te kunnen leven. De geologie staat daarbij weliswaar op de tweede plaats, maar is en blijft historisch van grote betekenis en moet evengoed in leven worden gehouden.

Mens en natuur hebben elkaar drin-

gend nodig, ook in de toekomst. Daartoe is het wel noodzakelijk, dat de overheid, de verzorgers van natuurmonumenten, de geologen, in feite alle mensen in Nederland, samenwerken voor het behoud van die natuur door onverantwoorde afbraak en vervuiling tegen te gaan.

In Gelderland zijn voor de mens nog veel interessante geologische verschijnselen waarneembaar.

De werkgroep heeft getracht zoveel mogelijk van deze verschijnselen in dit nummer van Grondboor & Hamer bijeen te brengen en is de auteurs zeer erkentelijk voor hun bijdragen. De besturen van de afdelingen 'Gelre' en 'Winterswijk e.o.' danken de werkgroepleden - de heren H.P. Akkerman en H. Schipper van 'Gelre' en de heren J. Eberhard, J. Eijkman en W. Peletier van 'Winterswijk' - voor de vele tijd en energie, die in het werk is gestoken. Het resultaat mag er zijn, in alle opzichten.

H.P. de Bruin, voorz. afd. Gelre
C. Ehlers, voorz. afd. Winterswijk e.o.

De productie van dit Gelderlandnummer is mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van onderstaande instellingen en bedrijven. Wij zijn hen daarvoor zeer erkentelijk.

- AKZO-Arnhem
- Anjerfonds Gelderland
- Bedrijfslaboratorium voor Grond- en gewasonderzoek-Oosterbeek
- Billiton-research-Arnhem
- Eykelkamp Agrisearch-Giesbeek
- Grintmaatschappij-Arnhem
- Grondexploitatiebedrijf Netterden
- Korevaar steenfabriek-Oosterbeek
- Landbouw Exportbureau-Wageningen
- Maatschappij tot verwerving van Industriezand-Nijmegen
- Nederlandse Geologische Vereniging-Winterswijk
- Rijks Geologische Dienst-Haarlem
- Ubbink-Doesburg
- Veluwe Nutsbedrijven-Apeldoorn
- Vereniging Klei-industrie-De Steeg
- Waterleiding Maatschappij Gelderland-Velp
- Waterleiding Maatschappij Oost-Gelderland-Doetinchem
- Winterswijksche Steen-kalkgroeve-Winterswijk